

Марэк Ваўжкевіч

...Нічым не папракай сябе ў былым.
Інакш ня стане там. На тое і былое...

Гэтыя мужчыны

ДЗЕСЯЦЬ ПАРАДАЎ МАЛЬЦАМ ПАСЬЛЯ ШАСЬЦІДЗЕСЯЦІ

Калі цалуешся на разьвітаньне,
Дык думай: можа быць, апошні раз.

Наведай месцы, дзе прайшло дзяцінства.
Ці ў ім напраўдзе файна ўсё было?

Расплюшчы вочы, паглядзі на лес.
Ён дапаможа ўцяміць марнасьць лёсу.

Калі ня ўцяміш, дык паразмаўляй
З унікамі. Магчыма, зразумееш.

Задумвайся хоць зрэдку. Раз на дзень.
Хай нават выглядаеш ідыётам.

Даруй сябрам і ворагам сваім.
Такіх ніколі болей мець ня будзеш.

Усе, хто шкадаваў цябе, прайшлі
Дажджом над возерам. Шкадуй сябе самога.

Нічым не папракай сябе ў былым.
Інакш ня стане там. На тое і былое.

На могілкі заходзься, прывыкай.
Глядзі, як ім усім цяпер спакойна.

Таму ня бойся, не перажывай.
Фільм гэты хоць і страшны, ды кароткі.

* * *

У Вільні, у падворку дому, дзе
Жыў некалі Міцкевіч, я чытаю
У зрэнку тэлекамерную верш
Аб страчаным каханьні, і якраз
Цьвітуць таполі, і бялюткі пух
Мне густа-густа засыпае плечы,
Як некалі, і, можа быць, у гэтым
Метафара якая-небудзь ёсьць.

Пераклад з польскай Уладзіміра Някляева.

АНЁЛ-АХОЎНІК

Анёл-ахоўнік, адпачні ўжо
Кінь ахоўваць мяне. Павінен даўно
Забыць ты гэтую справу. Клёку з мяне ўжо ня будзе,
Хоць з бегам гадоў так нязвыкла
Шляхетнасць большае ў мяне
І зычлівасць да бліжніх. Цешуся аднак,
Што, мажліва, то звычайная лянота.

Анёл-ахоўнік, калі ўжо ты вымушаны рабіць сваю працу,
Займіся маёю душою хоць бы на палову нябеснае стаўкі.
Яна ж такая дробная – мае птушыныя плечыкі
І ключыцы з кастрычніцкіх промняў.
Яна столькі нясе на слабой сьпіне,
Востранькіх плячах і ў скалечаным сэрцы...
Яна павінна зарабляць грошы, пісаць закамунфляваныя вершы
Клапаціцца пра вучобу і лесьнічоўку,
Пра сьвятло на зьмярканыні, пра памяць і мінулае.

Анёл-ахоўнік, атулі яе ядвабнымі крыламі
Бялейшымі за лебядзіныя, вядзі яе па крутых стромах
пачуцьцяў
І ахоўвай на дрыготкіх кладках штодзённасьці.

А калі ў цябе засталася яшчэ трохі рабочага часу
Дык падумай і пра маё невылечнае каханьне.

ГЭТЫЯ МУЖЧЫНЫ

У сьвеце горад ёсьць інакшы. Ранак
Зьдзірае са сьценаў падманівыя нэоны,
Вымятае з бульвараў брахлівыя газеты
І кідае іх у рэчку. Палівачкі
Альбо дождж змываюць з асфальту
Рэшткі крыві ці фарбы, гангстэры і іх ахвяры
Засынаюць стомленым сном. Такі спакой –
Нібыта не павінен надысьці новы дзень,
А потым вечар і ноч. Абуджаюцца галубы
І дзеці. Сьціхае хрыплівая труба, пакінутыя
Жанчыны выціраюць апошнія сьлёзы.

І тады зьяўляюцца яны. Выходзяць на вуліцы,
Сядваюць на прыступках і на парогах дамоў.
У іх мятыя твары і белыя кашулі
Расхрыстаныя на грудзях, зношаныя падцяжкі і шалікі
Абкручаныя лёгка на шыях. Глядзяць перад сабою
І міжволі сьціскаюць жылістыя кулакі.
Яны ўжо забыліся, як сеяць, араць, баранаваць і
касіць,
Ня ведаюць яны, чаму сталі нікому непатрэбнымі.
Глядзяць на незразумелы горад. Паміраюць
Разам з генетычнай памяцьцю. Разам з першым
Ранішнім глытком гарачай кавы.

Яны. гэтыя мужчыны.
Нашыя продкі. Мы. Нашыя сыны.

ВЕРШ ПРА КАХАНЬНЕ НЯ ВАРТЫ ЎВАГІ

Пані, я ня варты таго,
каб зьняць вашыя пантофлі,
Расшпіліць гузік блюзкі, гаплік станіка.

Бянтэжыць мяне пас вашых нагавіцаў,
А што ўжо казаць пра павольную містэрыю
Здыманьня калготак ды майткоў.

Я раблю гераічныя намаганьні
З дзіўным адчуваньнем, як быццам здымаю з ружы
Пялёстак за пялёсткам, нібыта
Ружа была сапраўдная, калі яе ўжо няма.

Тваё голае цела, вядомае мне і ўражальнае
Яно як пражэктар – проста ў вочы.
Сьлепну. Але здрадніцкія рукі і цела
Бачаць тады болей. Хоць я ведаю, Пані,
Што я не дастойны такое карціны.

І тады – дылетант – я сабе тлумачу,
Сабе тлумачу, бы камусьці дастойнаму,
Што я дыхаю вясновым паветрам,
Што ступаю па цёплай зямлі, бяру ў рукі траву,
Падаю тварам у ваду – хаця і гэтага я не дастойны,
Аднак трава мне дазваляе тое, і вада таксама
дазваляе.

І з пакорай, уласьцівай недастойным і сьляпым
Я грашу думкай, словам, дотыкам і захапленьнем,
У грэшным забыцьці,
У вечным паўторы.

Даруй мне, недастойнаму, грахі захапленьня
Я таксама дарую табе
Тое, што ты – з цела.

ЗОРКА

Адразу перад горадам, у месцы дзе
Імгла раньняй ночы зьліваецца са смугою.
Нізка зорка ўсплыла. Неспадзявана
Як вандроўка ў цемры, як спатканьне далоняў,
Што даўно ня бачыліся.

Павандруем разам – я да цябе,
А ты да мяне. Была ў нас адная мэта
Але бачылі мы яе па-рознаму
Тваю – як мрою стракозкі

Маю – як сон каменю.

Ды, між тым, я шчасьлівы быў,
Як кожны, хто цэніць імгненьне
Ведаючы, што зараз яно пройдзе
І ніколі больш ня будзе іншага
Хоць трохі падобнага да яго.

Горад быў сонны, на вузкія вулічкі
Спадалі аскепкі часу. Павернем галовы
І паглядзім туды, дзе была тая зорка.

Ды яна ўжо апала праміж вулканаў
І бляск яе яркі мутнее і памірае.

Пераклад з польскай Андрэя Налівы.

